

конодавча влада належить однопалатному парламенту і президентові, виконавча – урядові, очолюваному прем'єр-міністром, та президенту.

На території Г. ще в давні часи існувала розвинена цивілізація. Античні греки колонізували, зокрема, Північне Причорномор'я. У 4 ст. н.е. Г. увійшла до складу Візантії. В 14–15 ст. підкорена Османською імперією. Тоді тисячі біженців із Г. селилися в Києві, Львові, Ніжині. Багато греків було серед козаків Запорізької Січі.

Незалежність Г. встановлено 1830 внаслідок революції, підготовленої національно-визвольною організацією “Філікі етерія” (заснована в Одесі). 29 червня 1917 Г. вступила в Першу світову війну на боці Антанти. 1936 встановлено військово-фашистську диктатуру. Під час Другої світової війни від квітня 1941 по жовтень 1944 окупована гітлерівською Німеччиною.

Г. – член Організації Об'єднаних Націй з 1945. Від 1952 – член НАТО. 1967 запроваджено військово диктатуру. 1974 до влади прийшов цивільний уряд. Від 1981 Г. – член Європейського Союзу.

31 грудня 1991 Г. визнала Україну як незалежну державу. 15 січня 1992 між Україною і Г. встановлено дипломатичні відносини. Між обома країнами підписані угоди про економічне та науково-технічне співробітництво, співпрацю в галузі культури, освіти й туризму. Здійснюються побратимські зв'язки між Києвом та Афінами. Загальна чисельність українців у Г. – 18 тис. осіб. Від 1998 в Афінах існує об'єднання українців “Журавлиний край”. Відкрита недільна школа з вивчення української мови.

Літ.: Μεξάς Β. Οι Φιλικοί. – Αθήνα, 1937; Mozelis N.P. Modern Greece. Faces and Underdevelopment. – New York, 1990; Терентьева Н. Таємне грецьке товарство “Філікі Етерія”. – К., 2005.

Н.О.Терентьева.

ГРУЗИНИ В УКРАЇНІ (самоназва – картвелі). Перші відомості про поселення грузинів на території України належать до 1720-х рр. Переважно це були політичні іммігранти з Грузії, які з'явилися в Російській імперії в цей період, розраховуючи на підтримку царського уряду в їхній боротьбі проти турецьких і перських загарбників. Наприкінці 1730-х рр. вони оселилися на території Гетьманщини, де спочатку мешкали в межах Полтавського полку, а згодом – Миргородського, Ніжинського, Чернігівського, Стародубського, Переяславського й Лубенського полків. Лише з грузинської колонії в Москві на Полтавщину перебралося близько 1,5 тис. осіб. Незначна кількість їх мешкала на території інших регіонів України. 1764 указом імператриці Катерини II була створена Новоросійська губернія, де грузинським княжам і дворянським родинам було надано маєтки. Грузинські дворяни володіли маєтками середніх розмірів, інколи відігравали помітну роль в економічному житті й управлінні Лівобереж-

ної України. У 19–20 ст. Г. переважно мешкали в містах, утворюючи невеликі колонії. Значний відсоток серед них становили службовці, лікарі, адвокати. В період 1920–80-х рр. чисельність Г. в У. збільшилася майже у 18 разів. За переписом населення, проведеного в СРСР 1989, на території України проживало 23 540 грузинів. 1992–94 в Україну прибуло близько 4 тис. Г. Провідну роль у міграційних процесах відігравали ті іммігранти, які переїхали з районів міжнаціональних конфліктів. У середині 1990-х рр. в Україні діяли 4 громадські об'єднання, що представляли інтереси Г. (в АР Крим, Львівській та Одеській областях). За даними Всеукраїнського перепису населення 2001, на території України проживало 34, 2 тис. Г.

Літ.: Плохинский М.М. Иноземцы в Старой Малороссии. – М., 1905 ч. 1; Кабузан В.М. Чисельність та національний склад населення Новоросії в 60–80-х роках XVIII ст. //Український історико-географічний збірник, 1971, вип.1; Наулко В.И. Развитие межэтнических связей на Украине (Историко-этнографический очерк). – К., 1975; Гуржій О.І. До питання про утворення національної території України (XVIII ст.) //Народна творчість та етнографія, 1988, № 1.

В.М.Устименко, О.І.Гуржій.

ГРУЗІЯ (Сакартвело), РЕСПУБЛІКА ГРУЗІЯ – держава в центральній та західній частині Закавказзя, межує на півночі з Російською Федерацією, на сході та південному сході – з Азербайджаном, на півдні – з Вірменією і Туреччиною, а із заходу омивається Чорним морем. Площа 69,7 тис. км². Населення 4,5 млн. осіб (2007). До складу Г. входять автономні республіки Абхазія і Аджарія та автономна область Південна Осетія. Глава держави – президент.

В античну добу на землях Г. мешкали племена геннохів, колхів, мисіміан, мушків, тулабів, халібів та ін. Етнічний склад грузинів як народу формувався з трьох племінних об'єднань: картів (картлів), мегрело-чанів і сванів. На території Г. зі стародавніх часів існувало кілька держав і державних утворень: у 9-6 ст. до н.е. – Урарту (займало частину західної Г.), в 6 ст. до н.е. – Колхідське царство, в 4–3 ст. до н.е. – Іберія. У 3–1 ст. до н.е. Г була тісно пов'язана з Вірменією, елліністичними державами – Селевкідів та Понтійським царством. У 1 ст. до н.е. Г опинилася під владою Риму. В 2–6 ст. на землях західної Г. існувало Лазьке царство (Егрісі), що певний час було у васальній залежності від Риму. У 3–4 ст. грузини прийняли християнство, яке стало державною релігією. У 6–9 ст. за грузинські землі змагалися іранські Сасаніди, Візантійська імперія та Арабський халіфат. У 8–9 ст. на цій території утворилася низка князівств (Кахеті, Ереті, Тао-Кларджетське) та Абхазьке царство. Наприкінці 10 – поч. 11 ст. грузинські князівства і царства об'єдналися в єдину державу, яка в 2-й пол. 12 – на поч. 13 ст. за правління царя Георгія III та цариці Тамар досягла найбіль-